

®, วิธีการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ภายในหนึ่งวันหรือเป็นส่วนหนึ่งในการประชุมระดับท้องถิ่น

สาร ECHO เอเชีย ภาคพิเศษสำหรับ ECHO Development Notes

ฉบับที่ 16 เดือนมีนาคม 2013

โดย รุต ชิน

ที่ปรึกษาอาสาสมัครของ ECHO Asia

ตั้งแต่ปี 2011 เป็นต้นมา องค์กร ECHO Asia ได้จัดและส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ในระหว่างการประชุมกับสมาชิกในพื้นที่ จากการพูดคุยกับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่องค์กร NGO เราได้เข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับพันธุ์พืชต่างๆ ที่สำคัญในท้องถิ่น วิธีการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ ทัศนคติเกี่ยวกับการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ และการทำเกษตรแบบยั่งยืน ส่วนที่น่าดีนั่นที่สุดของกิจกรรมเหล่านี้คือการได้ยินถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดผลสำเร็จ เช่น ใน การประชุมปฏิบัติการด้านการเกษตรครัวเรือนที่ประเทศไทยเมียนมาร์ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2012 เราดีนเด่นมากที่องค์กรหนึ่งจากตอนใต้ของรัฐชานได้นำกิ่งของชาเยา (chaya) มา 75 กิ่งเพื่อมาแจกให้กับผู้เข้าร่วมประชุม หลังจากที่ได้อธิบายได้อย่างดีว่าชาเยานั้นนำมาทำอาหารและปลูกเพื่อเป็นอาหารสัตว์ที่ศูนย์ซึ่งเป็นฟาร์มขนาดเล็กของพวกราชชาเยา ชาเยาที่พวกราชชานนำมานั้นขยายพันธุ์มาจากการเพียงกิ่งเดียวที่ได้รับมาเมื่อหนึ่งปีก่อนหน้านี้จากการมาเข้าร่วมประชุมเรื่องการทำเกษตรที่เชียงใหม่ที่ ECHO Asia จัดขึ้นทุกๆ สองปี!

ในบทความนี้ เรายังคงแบ่งปันวิธีที่เราใช้ในการดำเนินงานการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ที่ได้จัดทำขึ้นในภาษาท้องถิ่น และมีผู้เข้าร่วมเป็นเกษตรกรและนักพัฒนาในท้องถิ่นนั้น อุปกรณ์ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์นั้นหาได้ง่าย แต่ขบวนการที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนและการเก็บข้อมูลจำเป็นต้องเตรียมการล่วงหน้าและทำการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมและสภาพความเป็นจริงของแต่ละประเทศ

ทั้งนี้ เราขอแนะนำให้ท่านอ่านบทความเรื่อง “Seed Fairs: Fostering local seed exchange to support regional biodiversity” (ECHO Asia Notes issue 12, January 2012

(http://c.ymcdn.com/sites/www.echocommunity.org/resource/collection/F6FFA3BF-02EF-4FE3-B180-F391C063E31A/Seed_Fairs.pdf) เนื้องจากเป็นการอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงต้องสร้างขึ้น ความสามารถของความหลากหลายของพืชพันธุ์ท้องถิ่น รวมถึงความเข้าใจในระบบเมล็ดพันธุ์ในท้องถิ่น เราหวังว่าบทความนี้จะช่วยในการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเมล็ดเพื่อสนับสนุนเหตุผลดังกล่าว

อุปกรณ์ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์:

- เมล็ดพันธุ์และส่วนของต้นไม้ที่ใช้ขยายพันธุ์ในปริมาณที่เพียงพอสำหรับผู้เข้าร่วมที่ต้องการ
- ช่องแบบเปิดปิดได้ที่จะใส่เมล็ดพันธุ์ที่แยกหรือแลกกัน
 - ในประเทศไทย เราซื้อของพลาสติกเล็กๆแบบนี้ได้ที่ร้านขายยาทั่วไป
 - สามารถใช้หันสีอิมพ์หรือกระดาษ ซองจดหมาย หรือถุงกระดาษแทนช่องพลาสติก
- ปากกา กันน้ำ และปากกาสติกเกอร์
 - บนช่องเมล็ดพันธุ์ควรเขียนระบุให้ชัดเจนถึงชื่อสามัญและชื่อของพืชที่ใช้เรียก (ควรเป็นภาษาท้องถิ่นและภาษาอังกฤษด้วย)

อุปกรณ์สำหรับเจ้าหน้าที่ฯจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์:

- กระดาษไวท์บอร์ดหรือแผ่นกระดาษขนาดใหญ่ที่เอาไว้เขียนแสดงว่าผู้เข้าร่วมมาจากที่ใดบ้าง รวมถึงองค์กรต่างๆที่เข้าร่วมด้วย
- กระดาษที่ใช้เขียนกระดาษ ปากกา และเอกสารขาวข้อมูลแบบง่ายๆ (ตารางที่ 1) เพื่อจราบร่วมข้อมูลของเมล็ด
- ผู้แปลภาษาเป็นภาษาท้องถิ่น
- ผู้บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์

ECHO Asia's Seed Source information ข้อมูลแหล่งเมล็ดพันธุ์ของ เอคโค่ เอเชีย (ก่อนนำเมล็ดพันธุ์เก็บไว้ในธนาคารและนำมาใช้ จะต้องมีข้อมูลต่อไปนี้ก่อน กรุณารอแบบฟอร์มนี้โดยส่วนยังไม่ได้) ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	
Seed Source Information ข้อมูลแหล่งเมล็ดพันธุ์	Plant Characteristics ลักษณะของต้นพืช
ECHO staff involved in transfer and Date of Transfer เจ้าหน้าที่เอคโค่ที่เกี่ยวข้องกับการย้ายเมล็ด และวันที่ย้ายเมล็ด	Family Name ชื่อตระกูล Scientific Name of plant ชื่อวิทยาศาสตร์ Common Name ชื่อสามัญที่ไป Variety สายพันธุ์ Description of plant: ลักษณะทั่วไป Seed colour สีเมล็ด Features of main parts harvested (pod/fruit/shoots?) ส่วนที่เก็บเกี่ยวและนำมาใช้ (ฝัก/ผล/ราก) Edible? กินได้หรือไม่? Marketing/Can you sell it? นำไปขายได้หรือไม่? Where are seeds usually planted? In garden? Forest? ปลูกในสวนครัว หรือป่า What sets this variety apart from others? ลักษณะที่ทำให้ต่างจากสายพันธุ์อื่น How does it look/ test/cook/store differently from others? มีลักษณะ/ รสชาติ/ วิธีปรุงเป็นอาหาร/ วิธีการเก็บต่างจากพืชอย่างอื่นอย่างไร
Source Name: ชื่อบุคคลที่ให้เมล็ด Source Address: ที่อยู่ของบุคคลที่ให้เมล็ด Source Telephone/Email: เบอร์โทรศัพท์/อีเมลของบุคคลที่ให้เมล็ด The seed were (circle one): เมล็ดได้มาโดย (วงกลม) Free/Purchased _____ (price) รับฟรี/ ซื้อ _____ (ราคา)	Features of main parts harvested (pod/fruit/shoots?) ส่วนที่เก็บเกี่ยวและนำมาใช้ (ฝัก/ผล/ราก) Edible? กินได้หรือไม่? Marketing/Can you sell it? นำไปขายได้หรือไม่? Where are seeds usually planted? In garden? Forest? ปลูกในสวนครัว หรือป่า What sets this variety apart from others? ลักษณะที่ทำให้ต่างจากสายพันธุ์อื่น How does it look/ test/cook/store differently from others? มีลักษณะ/ รสชาติ/ วิธีปรุงเป็นอาหาร/ วิธีการเก็บต่างจากพืชอย่างอื่นอย่างไร
Place where seeds originated (village/district/province/country) เมล็ดมาจาก หมู่บ้าน/ ตำบล/ อำเภอ/ จังหวัด	Marketing/Can you sell it? นำไปขายได้หรือไม่? Where are seeds usually planted? In garden? Forest? ปลูกในสวนครัว หรือป่า What sets this variety apart from others? ลักษณะที่ทำให้ต่างจากสายพันธุ์อื่น How does it look/ test/cook/store differently from others? มีลักษณะ/ รสชาติ/ วิธีปรุงเป็นอาหาร/ วิธีการเก็บต่างจากพืชอย่างอื่นอย่างไร
Additional Information on Seed Source: ข้อมูลเพิ่มเติม	How does it look/ test/cook/store differently from others? มีลักษณะ/ รสชาติ/ วิธีปรุงเป็นอาหาร/ วิธีการเก็บต่างจากพืชอย่างอื่นอย่างไร

ตารางที่ 1: ตัวอย่างของการเก็บข้อมูลแบบสองภาษาของ ECHO Asia ที่ใช้ในการเก็บรวมความข้อมูลแหล่งที่มาของเมล็ดในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์

การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ในการประชุมแบบหลายวันสำหรับผู้เข้าร่วมไม่เกิน 100 คน:

1. ก่อนอื่น ต้องมีการสื่อสารและสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมนำเมล็ดพันธุ์และส่วนของพืชที่ใช้ขยายพันธุ์มาในการประชุม รวบรวมปริมาณเมล็ดพันธุ์และส่วนขยายพันธุ์ของพืชที่มีคุณค่าทางการเกษตรในขณะที่เริ่มประชาสัมพันธ์การประชุมที่จะจัดขึ้นกับองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ ถ้าเป็นไปได้ ขอให้แต่ละองค์กรนำเมล็ดพันธุ์อย่างน้อย 500 กรัมที่สามารถนำมาแจกให้ผู้เข้าร่วมได้ รวมทั้งเอกสารที่จะช่วยอธิบายลักษณะพิเศษของพันธุ์ไม่ที่นำมา (เช่น ภาพสีขนาดใหญ่, ต้นอ่อน, วิดีโอ, ฯลฯ) และควรจัดเวลาให้เพียงพอสำหรับตัวแทนที่จะทำการสำรวจเมล็ดและส่วนขยายพันธุ์ของพืชเพื่อแบ่งให้ผู้ที่ต้องการ
2. พิจารณาว่าควรมีช่วงที่เป็นการให้ความรู้หรือเพิ่มขีดความสามารถให้ผู้เข้าร่วมในเรื่องใดบ้าง จากบทความเรื่อง “Seed Fairs: Fostering local seed exchange to support regional biodiversity” (EAN 12) มีคำถามต่างๆ ที่จะช่วยตัดสินใจว่าควรมีการพูดคุยอภิปรายเพิ่มเติมในเรื่องอะไรบ้างในการแลกเปลี่ยนแปลงเมล็ดพันธุ์ ได้แก่:
 - ตัวแทนที่เข้าร่วมมีความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของพันธุ์พืชในท้องถิ่นหรือแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์สำหรับเกษตรกรเป็นอย่างดีหรือไม่? ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนแปลงด้านเกษตรกรรมในพื้นที่นั้นหรือไม่? ผู้เข้าร่วมมีความสัมพันธ์หรือมีการติดต่องานร่วมงานกับพ่อค้า หรือธุรกิจที่ค้าขายเมล็ดพันธุ์หรือไม่?
 - ท่านต้องการแบ่งกลุ่มอภิปรายเป็นกลุ่มย่อยสำหรับเกษตรกร ตัวแทนจากภาครัฐ และนักพัฒนา หรือไม่?
3. ปัจจัยต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์
 - ถ้าท่านกำลังจัดการประชุมเป็นระยะเวลากลายวัน ให้พิจารณาว่า 1) วันไหนดีที่สุดสำหรับการรวบรวมข้อมูลเมล็ดพันธุ์ 2) จะมีการอภิปรายในกลุ่มของผู้เข้าร่วมหรือไม่ และ 3) จะจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนอย่างไร (ดูด้านล่างต่อไปนี้) ท่านอาจต้องตั้งกำหนดเวลาของการเปิดรับเมล็ดพันธุ์ที่นำมาแลกเปลี่ยนด้วย
 - พิจารณาว่าควรควรได้รับเมล็ดพันธุ์ ผู้ที่ไม่ได้นำเมล็ดพันธุ์มาร่วมในงานควรได้รับเมล็ดพันธุ์หรือไม่? หรือเฉพาะผู้ที่นำเมล็ดพันธุ์เท่านั้นที่จะได้รับ? ส่วนใหญ่แล้ว ECHO Asia จะเตรียมเมล็ดพันธุ์มาเพื่อให้กับผู้เข้าร่วมทุกคนในงานอยู่แล้ว โดยให้เป็น “ของที่ระลึก” ไม่ว่าคนนั้นจะนำเมล็ดมาร่วมในงานด้วยหรือไม่

- พิจารณาจำนวนของเมล็ดที่นำมาในการประชุม ซึ่งอาจจะพอหรือไม่พอที่จะแบ่งให้กับทุกคนได้ เรายังให้เมล็ดพันธุ์กับทุกคนที่มาจากการใดก็ได้ หรือองค์กรหนึ่งจะได้รับชุดหนึ่งเท่านั้น?

4. วิธีการจัดการแลกเปลี่ยนระหว่างการประชุม ถ้าจะให้ดีที่สุดควรมีการประชุมที่จัดขึ้นแบบหลายวัน เพราะต้องใช้เวลาพอสมควรในการเก็บรวบรวมข้อมูลเมล็ดพันธุ์จากผู้เข้าร่วมก่อนที่การแลกเปลี่ยนจะเริ่ม จะเกิดขึ้น ท่านอาจต้องมองหาสถานที่จัดการและเตรียมพร้อมสำหรับช่วงของการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์โดยเฉพาะ ให้พิจารณาว่ามีเวลาอยู่จำกัดแค่ไหน เพราะการเตรียมพร้อมและกิจกรรมช่วงการแลกเปลี่ยนอาจใช้เวลาเกินที่คาดการณ์ไว้ การประชุมของ ECHO Asia มักใช้เวลา 3 วันและมีขั้นตอนต่อไปนี้ในการจัดกิจกรรมนี้ให้บรรลุผลสำเร็จ:

วันที่ 1 – ลงทะเบียนเมล็ดพันธุ์ที่ผู้เข้าร่วมนำมา โดยแยกจากขั้นตอนการลงทะเบียนทั่วไปในวันแรก องค์กร ECHO Asia

“ลงทะเบียน” เมล็ดเพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของสายพันธุ์ต่างๆ ที่มีคนนำมา และเพื่อบันทึกข้อมูลการเก็บรักษาพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์พื้นเมือง ส่วนใหญ่แล้วขั้นตอนนี้มักต้องมีผู้แปลภาษาคุยกะความคิดเห็นในภาษาท้องถิ่นทุกภาษาที่มีอยู่และแปลให้กับผู้บันทึก

ข้อมูลเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เราพบว่าการจัดประชุมไปพร้อมกับการลงทะเบียนเมล็ดพันธุ์ทำให้เกิดความสับสน ดังนั้นการแยกห้องส่องอย่างนี้ออกจากกันเป็นวิธีที่ง่ายกว่า โดยท่านสามารถทำการลงทะเบียนเมล็ดพันธุ์หลังจากการลงทะเบียนทั่วไปแล้วจึงเรียบร้อยแล้ว หรืออาจทำการลงทะเบียนเมล็ดพันธุ์ในวันถัดไปโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของตารางเวลา พร้อมกับให้มีทีมผู้แปลและผู้บันทึกอยู่ด้วย

- เก็บรวบรวมรายชื่อเมล็ดพันธุ์ที่ผู้เข้าร่วมนำมา เมื่อได้รายชื่อเมล็ดพันธุ์พร้อมกับชื่อผู้ที่นำมาแล้ว จากนั้นให้บันทึกหมายเหตุและลักษณะพิเศษได้เรียบร้อยในช่วงการประชุมที่เหลือ และท่านอาจใส่ที่อยู่ของผู้เข้าร่วมด้วยเพื่อการติดต่อและประเมินผลในอนาคตด้วย
- ระหว่างการลงทะเบียนเมล็ดพันธุ์ให้บันทึกจำนวนพิเศษของเมล็ด โดยใช้แบบฟอร์มง่ายๆ (ภาพที่ 1) แบบฟอร์มสำหรับงานแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์

<http://www.echocommunity.org/?page=AsiaTech> ที่เตรียมไว้ล่วงหน้าเพื่อเก็บข้อมูลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ องค์กร ECHO Asia มักใช้โอกาสนี้สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมและถามคำถามเชิงลึกเกี่ยวกับพันธุ์พืชต่างๆ ในห้องถินและระบบการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ สำรวจท่านสามารถตามข้อมูลตามที่ท่านต้องการโดยไม่ต้องละเว้นด้วยนี้

ที่มาของเมล็ดพันธุ์

- เมล็ดพันธุ์มาจาก หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ภาคใด?
- องค์กร NGO/หน่วยงานภาครัฐ/เกษตรกร หรือโครงการอื่นเป็นผู้ปลูกและเก็บเมล็ดพันธุ์เองหรือไม่
- ผู้เพาะและเก็บเมล็ดพันธุ์นี้เป็นผู้ขยายพันธุ์เช่นหรือไม่?
- มีข้อมูลเพิ่มเติมใดหรือไม่?

การขยายพันธุ์ การใช้ประโยชน์ และลักษณะพิเศษ

- ผู้เก็บเมล็ดพันธุ์นี้ขยายพันธุ์พืชชนิดนี้อย่างไร? ต้องมีเทคนิคพิเศษหรือไม่?
- ระยะเวลาหรือฤดูไหนที่ท่านชอบปลูกเมล็ดพืชชนิดนี้?
- ส่วนไหนของพืชที่ท่านชอบกิน? เมื่อใดที่ท่านเก็บส่วนที่กินได้? ท่านนำส่วนที่กินได้ไปปรุงอาหารอย่างไร?
- ท่านสามารถใช้พืชชนิดนี้ไปเลี้ยงสัตว์หรือไม่? และใช้ส่วนใด?
- พืชชนิดนี้สามารถนำไปใช้ในการสร้างบ้านเรือนหรือสิ่งก่อสร้างหรือไม่ หรือนำไปใช้เป็นพลังงาน ปลูกเป็นส่วนหนึ่งของการเกษตรแบบสมดسانหรือไม่ ฯลฯ?
- ท่านใช้พืชชนิดนี้เป็นพิเศษสำหรับเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของท่านหรือไม่?
- มีพืชอื่นๆ ที่คล้ายกับพืชชนิดนี้ที่ท่านชอบเหมือนกันหรือไม่ (ชอบปลูก ชอบกิน)?
- อธิบายลักษณะพิเศษของพืช เช่น เป็นพุ่ม เป็นเตา ทนแล้ง 适应ของผักและเมล็ด ฯลฯ
- มีปัญหาใดที่เกี่ยวกับพืชชนิดนี้หรือไม่?

การปลูกและการเก็บเกี่ยว

- การปลูกพืชชนิดนี้ในฤดูที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง?
- มีเทคนิคพิเศษอะไรบ้างในการเก็บเกี่ยวเมล็ดจากพืชชนิดนี้?

วันที่ 2 – เตรียมเมล็ดและส่วนขยายพันธุ์ของพืชเพื่อทำการแลกเปลี่ยน ผู้เข้าร่วมอาชันนำเมล็ดมาในปริมาณมาก จึงจำเป็นต้องนำมาแบ่งเป็นส่วนเล็กๆ ใส่ซองไว้ สำหรับเมล็ด เช่นเมล็ดถั่วให้นับใส่ซองไว้ซองละ 10-20 เมล็ด สำหรับเมล็ดที่เล็กกว่านั้น เช่นเมล็ดผักโขมหรือผักกาดให้ใช้ขอนตัก ประมาณ 1 ข่องໂຕะแล้วใส่ซองไว้ ให้ท่านเตรียมพร้อมไว้ว่า อาจมีคนนำเมล็ดมาที่หลังหลังจากเสร็จสิ้นการลงทะเบียน เมล็ดพันธุ์แล้ว ส่วนซองที่ใส่เมล็ดนั้นควรเยี่ยนซื้อเมล็ดพันธุ์ ไว้ออย่างชัดเจน ทั้งซื้อสามัญและซื้อคืนที่เรียกในท้องถิ่น

- ตัดสินใจว่าจะจัดเวลาให้มีการขายต้นกล้าหรือ เมล็ดปริมาณมากจากผู้เข้าร่วม นอกเหนือจากกิจกรรม

การแลกเปลี่ยน เราชอบแนะนำว่าผู้ที่จะขายต้นกล้าหรือเมล็ดพันธุ์ในที่ที่จัดการประชุมนี้ควรให้จัดเป็นเวลาและใช้สถานที่ที่ใกล้กับห้องประชุม ตัวแทนของกลุ่มอาจใช้เวลา 5 นาทีในการแนะนำสินค้าของตนในช่วงการประசงาน แต่ละกลุ่มต้องรับผิดชอบเรื่องการจัดหาใบเสร็จและเงินทอนมาเอง จากประสบการณ์ของเรา การอนุญาติให้มีการขายเมล็ดพันธุ์หรือส่วนขยายพันธุ์ไม่ได้มีผลต่อกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ที่ทำอยู่เป็นหลักแต่อย่างใด

วันที่ 3 – การดำเนินการในช่วงการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ ในระยะเวลาประมาณ 45 ถึง 60 นาที แต่ละคนหรือองค์กรจะมีเวลา 5-10 นาทีในการแนะนำเมล็ดของตนของและเหตุผลที่นำมาแลกเปลี่ยน สิ่งที่จะเป็นประโยชน์คือการแสดงต้นกล้าจริงๆ หรือรูปภาพสีขนาดใหญ่ของพืชที่ไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก และอธิบายวิธีการดูแลและวิธีการเก็บเกี่ยวเมล็ด รวมถึงการใช้ประโยชน์จากพืชชนิดนั้น จะช่วยให้เกิด

การถามตอบภายในกลุ่ม การเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์เป็นวิธีหนึ่งที่ดีในการเผยแพร่ข้อมูล ผู้ที่รักษาเวลา มีหน้าที่สำคัญในการช่วยให้ช่วงนี้ผ่านไปอย่างราบรื่น หลังจากที่มีการแนะนำเบื้องต้นแล้ว กิจกรรม

การແລກປ່ຽນມັກໃຫ້ເວລາ 15-30 ນາທີຈິງຈະເສົ້າ ແຕ່ຮູບແບບກາຣແລກປ່ຽນນີ້ຂຶ້ນອອຸ່ກັບຈຳນວນຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ
ດ້ວຍ

ສໍາຮັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄມ່ເກີນ 40 ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາຮັດ
ດ້ວຍມາງໂດຍໃຫ້ໃຫ້ນີ້ຕ້ວອ່ງຍໍຕຽກລາງແລະວາງຊອງ
ເມັດບົນໂຕະນັ້ນໃຫ້ທຸກຄົນເຫັນ ແລະທຸກຄົນສາມາຮັດ
හຍີບເອາະໂອນເມັດໄດ້ຕາມທີ່ຕ້ອງກາຣ

ສໍາຮັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄມ່ເກີນ 100 ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້
ເຂົ້າມາທີ່ລະກລຸ່ມແລະຫຍີບຊອງໄປໄນຈຳນວນຈຳກັດ (ຫີ່ງ
ຊອງຕ່ອ້ອນນີ້ກລຸ່ມ) ອ້ອງຕາມຈຳນວນທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ
ກລຸ່ມທີ່ນຳເມັດມາເປັນກລຸ່ມທີ່ໄດ້ເຂົ້າມາຫຍີບກ່ອນແລະ
ສາມາຮັດເລືອກກ່ອນ ທັນນີ້ຂຶ້ນອອນເມັດພັນຖຸຕ້ອງເຂົ້າມໄວ້
ອຍ່າງໜັດເຈນແລະວາງໄວ້ບັນໂຕະຫວີວາກັບພື້ນໃຫ້ເຫັນ
ໄດ້ໜັດ

ສໍາຮັບກາຣປະໜຸມປະຈຳທຸກສອງປີຂອງເຮົາທີ່ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມາກກວ່າ 100 ຜູ້ ຈຳເປັນຕ້ອງມີຂັ້ນຕອນທີ່ເປັນ
ຮະບັບນັກຂຶ້ນ ເຮັດນຸ່ນໃຈໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທຳກາຣສັ່ງຈອງເມັດລ່ວງໜ້າແລະມອບໝາຍທີ່ມີການໜີ່ໃຫ້ທຳກາຣ
ແຈກຈ່າຍເມັດນັ້ນໃນໜັງຮ່ວງກວ່າກາຣປະໜຸມ

5. ພັດທະນາກາຣປະໜຸມເສົ້າສິ້ນ ມີກາຣປະເມີນເມັດພັນຖຸແລະຂໍ້ອມຸລທີ່ຮັບຮຸມໄດ້ ຮຸມທັງປະເມີນພລ
ໜ່ວງຂອງກາຣແລກປ່ຽນເມັດພັນຖຸ ໂດຍດູວ່າກີຈກຽມກາຣແລກປ່ຽນແລະອົປີປາຍໄດ້ຮັບກາຣຕອບຮັບມາກ
ນ້ອຍແຕ່ໃໝ່ຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ? ກີຈກຽມມີກາຣຈັດກາທີ່ດີແລະມີກາຣເກີບຂໍ້ອມຸລເກີຍວັກບໍ່ເມັດຍ່າງເພີ່ງພອ
ຫວີ່ໄວ້? ມີອະໄວທີ່ຄວບປຸງສໍາຮັບກາຣຈັດໃນອາຄຸຕຫວີ່ໄວ້? ອົງຄ່ວທີ່ທຳການອູ່ໃນພື້ນທີ່ອາຈເປັນຜູ້ຕິດຕາມ
ພລໃນປະເທົນແລະປັ້ງຫາທີ່ພວະກວ່າກາຣແລກປ່ຽນເມັດພັນຖຸ ນອກຈາກນີ້ ECHO Asia ໄດ້ເກີບຮຸມ
ຕ້ວອຍ່າງຂອງເມັດທັງໝາດທີ່ນຳມາໃນກາຣປະໜຸມແລະນຳໄປປະເມີນທີ່ອາຄາຣເມັດພັນຖຸຂອງເຮົາເພື່ອກາຣໃໝ່
ປະໂຍ່ນໃນອາຄຸຕ ຕ້າອັນຄ່ວຂອງທ່ານມີອາຄາຣເມັດພັນຖຸອູ່ ທ່ານອາຈຕ້ອງກາຣເກີບຕ້ວອຍ່າງເມັດພັນຖຸ
ທັງໝາດທີ່ນຳມາໃນກາຣປະໜຸມເພື່ອນຳໄປເພີ່ມພຣີໃນອາຄຸຕໄດ້

การจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ในวันเดียว

การแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์สามารถจัดขึ้นเป็นกิจกรรมเดียวได้ และไม่จำเป็นต้องใช้เวลาหลายวัน โดยสิ่งที่ควรคำนึงถึงหลักๆ ได้แก่: การจัดการเรื่องเวลาให้ดี, การมีผู้แปลและผู้บันทึกข้อมูลในจำนวนที่เพียงพอ, และการมอบหมายงานที่ชัดเจนภายในทีมเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างราบรื่น

1. ระบุและมอบหมายงานในรายละเอียดก่อนการจัดงาน งานที่จัดอาจเกิดความสับสนถ้าไม่คำนึงถึงบทบาทต่อไปนี้:

- ผู้แปลและผู้บันทึกข้อมูลจำนวนหลายคนที่มีหน้าที่จัดการเรื่องลงทะเบียนและเก็บข้อมูลเมล็ดพันธุ์ โดยจัดให้ผู้แปล/ผู้บันทึกข้อมูลอย่างลงตัว ต่อกรุ่นผู้เข้าร่วม 5-7 คน และใช้เวลาเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมคนละไม่เกิน 10 นาที
- จัดเตรียมคนไว้จำนวนหลายคนที่จะช่วยนำผู้เข้าร่วมไปยังบริเวณที่ลงทะเบียนโดยเฉพาะถ้าในงานนั้นมีคนเข้าร่วมหลายคน
- จัดเตรียมคนไว้จำนวนหลายคนที่จะช่วยแจกของไสเมล็ดให้กับเกษตรกรเมื่อพวกเขามาถึง และช่วยพวกเขารับประทานเมล็ดที่นำมาใส่เป็นซองไว้ ควรแจกของไสเมล็ดหนึ่งวันก่อนงานจะเริ่ม โดยบอกให้ชัดเจนว่าให้ใส่เมล็ดในแต่ละซองให้พอดี (ขึ้นอยู่กับขนาดของเมล็ด เช่น เมล็ดถั่วอย่างน้อย 10 ถึง 20 เมล็ดต่อหนึ่งซอง หรือเมล็ดผักกาด 1 ช้อนโต๊ะต่อหนึ่งซอง) กิจกรรมนี้ควรแยกทำจากบริเวณที่ลงทะเบียนเพื่อไม่ให้มีคนแน่นไปและทำให้เร็วขึ้น
- จัดเตรียมคนหนึ่งคนไว้ที่จะช่วยรวบรวมข้อมูลเมล็ดพันธุ์เบื้องต้นทั้งหมดและเขียนรายงานอย่างละเอียดหลังจากการแลกเปลี่ยนแล้ว
- ถ้าจำเป็น ให้จัดเตรียมคนไว้จำนวนหลายคนที่จะจัดการเรื่องอาหารและเครื่องดื่มสำหรับผู้เข้าร่วม เรายังคงคาดการณ์ว่าการจัดเตรียมอาหารว่างและน้ำเย็นช่วยทำให้ผู้เข้าร่วมอารมณ์ดีขึ้นขณะทำการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ท่ามกลางอากาศที่ร้อนอบอ้าว ควรคำนึงถึงปริมาณค่าอาหารและเครื่องดื่มและทำให้การแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ท่ามกลางอากาศที่ร้อนอบอ้าว ควรคำนึงถึงปริมาณค่าอาหารและเครื่องดื่มและทำให้การจัดเตรียมกับผู้ประสานงานในพื้นที่ไว้ล่วงหน้า เช่นจะนำอาหารและเครื่องดื่มมาอย่างไรและจะแจกให้ผู้เข้าร่วมอย่างไร

2. จัดโปรแกรมที่มีกำหนดเวลาสำหรับแต่ละกิจกรรมและประกาศไว้ก่อนในช่วงแรกก่อนเริ่มกิจกรรมต่างๆ เราพบว่าเกษตรกรบางคนเลิกสนใจและหายตัวไปถ้าเราใช้เวลาลงลงทะเบียนในช่วงแรกนานเกินไป สำหรับกิจกรรมที่จัดขึ้นในวันเดียว เราจะเริ่มเวลา 8 โมงเช้า ถึงบ่าย 3 โมง โดยมีการทำอาหารเที่ยงร่วมกันด้วย ต่อไปนี้เป็นการจัดช่วงต่างๆ ที่รวมกันเป็นวันเดียว:

- ลงทะเบียน เก็บข้อมูล และแบ่งเมล็ดใส่ซองเล็กๆ ประมาณ 60 – 120 นาที
- สวนที่เป็นการฝึกอบรมและให้ความรู้ (ถ้าอยากร่วม) ประมาณ 45 - 60 นาที
- แนะนำและอธิบายเมล็ดที่มีอยู่สำหรับการแลกเปลี่ยน ประมาณ 60 - 90 นาที
- ช่วงแลกเปลี่ยนเมล็ด ประมาณ 30 - 60 นาที
- พูดคุยประเมินผลร่วมกับทีมหลังเสร็จงาน ประมาณ 30 นาที
- อาหารว่าง ประมาณ 15 นาที, อาหารเที่ยง ประมาณ 30 - 45 นาที

สรุป

เรายินดีที่จะรับฟังคำแนะนำท่อน และข้อเสนอแนะจากท่าน! กรุณางานส่องเรื่องราวการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ที่ท่านได้จัดขึ้นและประสบความสำเร็จหรือบทเรียนและข้อแนะนำที่ท่านได้จากการประสบการณ์ที่อาจไม่ประสบความสำเร็จมากนัก นอกจากนั้นเรายากทราบด้วยว่าท่านคิดว่าข้อแนะนำของเรานี้เป็นประโยชน์หรือไม่ โดยท่านสามารถติดต่อเราได้ที่ echoasia@echonet.org